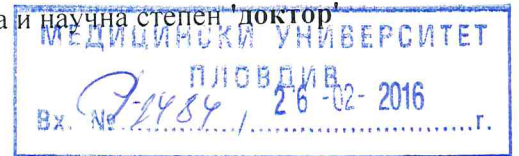

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Николай Георгиев Атанасов, ди

Медицински университет – Пловдив, Факултет по обществено здраве, катедра «Здравен мениджмънт, икономика на здравеопазването и обща медицина»

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' професионално направление 7.4. *Обществено здраве* докторска програма *Икономика на здравеопазването*

Автор: *Ралица Димитрова Райчева*

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: Социална медицина и обществено здраве

Тема: *Оценка на здравни технологии – изграждане на капацитет и институционализиране. Перспективи за България*

Научен ръководител: *проф. Румен Стефанов, дм - МУ Пловдив, ФОЗ, СМОЗ*

(акад. дл., име, презиме, фамилия, н. ст. – научна организация)

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 06.11.2014 г. и включва следните документи:

- Заявление до Ректора на МУ-Пловдив за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд
- автобиография в европейски формат с подпис на докторанта
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование
- заповеди за записване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението; за отчисляване с право на защита
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит или докторантски минимум по специалността
- протокол от катедрен съвет за предварително обсъждане на досертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на научно жури
- дисертационен труд
- автореферат
- списък на научните публикации по темата на дисертацията
- копия на научните публикации
- списък на участията в научни форуми
- списък на забелязани цитирания
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи
- други документи, свързани с хода на процедурата

Докторантката е приложила четири статии по темата на дисертационния труд и две участия в научни конференции.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Ралица Райчева е родена на 29 май 1977 г. в гр. Пловдив. Завършва Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ през 2000 г. с бакалавърска и магистърска степен по „Макроикономика“ и специализация „Банково и застрахователно дело“. Обучава се и във втора магистратура по „Управление на иновациите и изследователската дейност“ в същия университет. Докторантката е придобила през 2013 г. специалност „Икономика на здравеопазването“, а понастоящем специализира „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“. Ралица Райчева е завършила девет курса на обучение и специализация в т.ч. по оценка на здравни технологии, по осигуряване на достъп до иновативни здравни технологии, по медицинска статистика и др., пет от които са от престижни чуждестранни университети.

Трудовата дейност и кариера на Ралица Райчева стартират като „експерт-организатор“ в търговската дирекция на Международен панаир - Пловдив, преминава като „специалист – маркетинг“ в маркетинговия отдел. По-късно тя работи и като мениджър по дизайн и реклама. От 2010 г. до сега е асистент в МУ Пловдив, Факултет по обществено здраве, катедра „Социална медицина и обществено здраве“.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационния труд е посветена на една станала през последните години актуална проблематика, каквато е оценката на здравните технологии. Дефинирането на проблемите относно оценката на здравните технологии и проекти за пръв път е направена в някои развити страни и в тях са направени първите опити този процес да намери институционална форма на приложение. В следствие практиката по оценяване се възприема и в редица страни със среден доход. Като страна от тази група и в същото време намираща се в условията на нарастващо „бреме“ на здравните разходи България несъмнено се нуждае от въвеждане на практиката по оценка на здравни технологии и логично свързаните с тях проекти. Най-малкото, доброто познаване не само на методологията и на методите за оценка на ефективността (във всичките ѝ аспекти), но и институционализирането на процеса по осигуряване на надеждни данни и аналитични резултати от подобен род проучвания ще осигурят условия за паретови подобрения в здравната система и националното стопанство.

В този смисъл предлагания за защита дисертационен труд притежава високо ниво на актуалност, което може да бъде отнесено в следните области:

- сериозна стъпка към усъвършенстване на процеса на вземане на решения във всички сфери на здравеопазването – предвид широкия обхват на дефиницията на здравни технологии и институционализирането на процесите по анализ и оценки на ефективността;
- натрупване на нов опит в сферата на управлението на здравеопазването с краен резултат създаване на добри практики и тяхното внедряване;
- подобряване на процеса по разпределение на ресурси в здравеопазването и в националното стопанство като цяло – създават се условия за увеличаване на границата на производствените възможности на отрасъла и повишаване на разпределителната ефективност.

4. Познаване на проблема

От внимателния прочит на дисертацията може да се направи заключението, че докторантката демонстрира отлично ниво на познаване на научните проблеми по поставената тема. Това личи както от големия брой обработени литературни източници – 483, от които само 6 на български език, останалите 477 на латиница, така и от логично правилното и последователно структурирано изложение.

5. Методика на изследването

Използваните методи на изследване и анализ на събрания материал позволяват постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. По удачен начин, с цел обхващане на възможно повече аспекти от дейността на организациите за оценка на здравни технологии, докторантката е изготвила въпросник, съдържащ 60 въпроса, разделени в 6 сегмента – от създаването, мисията, приоритетите и финансирането до въздействието върху външната среда на организациите за оценка на здравни технологии. Осигуряването на емпиричните данни е интернет базирано, предвид глобалния от географска гледна точка обхват на изследване. С използване на съответните критерии за включване и изключване в крайна сметка е формирана извадка от 111 оценителски агенции от различни континенти.

Използвани са главно непараметрични методи на анализ. Те са напълно подходящи в среда на анкетно проучване, в рамките на което наблюдаваните признаци, приемат прекъснати значения под формата на различни рангове и скали.

Приложената методика на изследване осигурява постигане на поставените изследователски цели. Получен е адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Докторантката изхожда от еволюцията на понятието „здравна технология“, изследва историята по възникване на организациите за оценка на здравни технологии – кой инициира този процес, кои са областите в които са направени първите опити, през какви периоди на развитие преминават познатите днес организации за оценка и т.н.. После е престо̀пено към същинското изследване – установяване на потенциала, капацитета, силата на въздействие, основните проблеми и трудности в работата на този тип здравни организации.

В заключителната част на дисертационния труд е представен собствен теоретичен модел за институционализиране на процеса по изготвяне на оценки на здравни технологии. На основата на този модел е направен анализ на съществуващата ситуация в националната здравна система по отношение на въпросите за оценка на здравни технологии и натрупания до момента капацитет. Резултатите от този анализ дават основание на докторантката да отпрати препоръки как трябва да изглеждат и кои да са следващите стъпки относно натрупването на нов административен, научен, човешки и финансов потенциал в интерес на оценката на здравни технологии в страната.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Докторантката е извела шест приноса – от извършения институционален анализ в глобален план до изготвения теоретичен модел и отправени препоръки към заинтересованите страни. Тъй като има натрупан опит в страната по оценката на здравни технологии, макар основно в областта на лекарствените продукти, нуждата от подобрения е надеждно обоснована, което е в полза на ценността на изведените приноси и благоприятства тяхното внедряване в практиката.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантката е представила четири статии по темата на дисертационния труд, които са публикувани в реферирани научни списания с международни редколегии. Една от публикациите е самостоятелна, останалите са в съавторство – в две от които Райчева е първи автор.

Приложени са и две участия на международни научни конференции, при които докторатката е първи автор. Една от публикациите е на български език, а останалите са на английски.

Приложените публикации отразяват точно и достоверно резултати и приноси от проведеното дисертационно изследване.

9. Лично участие на докторантката

Ас. Райчева може да получи висока оценка за лично участие в разработката на предложения за защита дисертационен труд. Получените аналитични резултати и формулираните изводи и очертани приноси са преди всичко нейно достижение и заслуга.

10. Автореферат

Съдържанието и качеството на автореферата отразяват правилно и логично най-важното от дисертационния труд. Авторефератът е направен според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

11. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на ас. Райчева да поддържа интерес към темата за здравните организации за оценка на технологии, като се опита в близко бъдеще да изследва такива, локализирани в ниско – и среднодоходни страни, а така също и да работи по модел за оценка на тяхната ефективност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на МУ – Пловдив.

Дисертационният труд показва, че докторантката Ралица Димитрова Райчева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност

«Икономика на здравеопазването» като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'* на Ралица Димитрова Райчева в докторска програма по «Икономика на здравеопазването».

26.02.2016 г.

Рецензент:

доц. Николай Асенов
.....
(ак. дл., име и фамилия, н. ст.)